

1150, XII, 15.*

Convivença¹ entre Ramon Berenguer de Paladol i Ramon de Mataró, mitjançant la qual el primer comana² al segon el castell de Mataró amb els seus feus, que Guillem de Castellvell i el seu germà Dorca donaren a Balluvi d'Horta per convinença escrita. Tal com aquell la tingué la rebi ara, amb garantia i assentiment davant del senyor Guillem i d'ell mateix, així com davant dels batlles els quals aprobi i estableixi. I que en retingui la seva part amb tranquil·litat de la seva i la dels seus batlles. Li dona el castell, cavallers i feus i els acaptes senyorial, amb l'obligació de prestar fidelitat i solidesa. Per tant, Ramon de Mataró presta fidelitat i solidesa com tot home deu fer al seu millor senyor. Convé tornar-li la potestat del castell quan Ramon Berenguer vulgui, i fer tots els serveis que Balluvi d'Horta convingué per aquests feus, tant d'host com de cavalcada, com d'altres serveis, auxiliis i fidelitats, a ell i a tots els senyors que li mani. I aquesta convivença la fa també pel fill que rebi aquest castell. Signen Ramon Berenguer de Paladol i Ramon de Mataró. Testifiquen Pere Albert de Lliçà, Bernat Guillem de Lliçà, Pere de Gallifa i Pere de Paladol, Escrivà; Berenguer, levita.

ACB, 1-1-1403.

187x134 mm.

Hec est convenientia que est facta inter Raimundum Berengarii de Paladol³ et Raimundum de Matero⁴.

Comendo ego Raimundus Berengarii tibi Raimundo de Matero chastrum de Matero⁵ et dono tibi ipsos fevos⁶ quos Guilmus Chastri vetuli et Dorcha frater eius⁷ dederent Balluvino de Orta⁸ per convenientiam scriptam⁹ quam ipse habuit et tu habes, ita ut estachamenta¹⁰ et placita hominum que tu habes et habere debes coram domno Guielmo domino nostro¹¹ et coram me¹², vel coram baiulis nostris placites et difinias¹³, et sic postea tuam partem tibi retineas nostra parte placata nobis vel baiulis nostris¹⁴. Hoc autem dono ideo tibi facio quia ego postea predictum chastrum et militem et fevos ap ipsis eisdem dominis accapitis inde feci eis fidelitatem et solidantiam¹⁵, sicut in mei et illorum convenientia resonat.

Et propter hoc donum ego, Raimundum de Matero, feci et facio tibi Raimundo Berengarii fidelitatem et solidantiam¹⁶/ sicut homo facere debet suo meliori seniori¹⁷. Et convenio tibi dare potestatem de predicto chastro quandocumque tu volueris initus sive plachatus¹⁸, et facere omnia servicia que Balluvinus de Orta convenit facere pro supradictis fevis per convenientiam scriptam¹⁹, tam in hostibus²⁰ et chavalchad²¹ quam in ceteris serviciis, auxiliis vel fidelitatibus tibi vel ipsis tuis dominis de Matero de quibus tu volueris et mihi mandaveris²². Et hanc convenientiam facio illi filio tuo qui predictum chastrum habuerit²³.

Actum est hoc XVIII kalendas Ianuarii, anno XIII regni regis Ludovici iunioris²⁴. Sig+num Raimundi Berengarii de Paladol. Sig+num Raimundi de Matero, qui hanc convenientiam facimus et firmamus²⁵. Sig+num Petri Arberti de Luca²⁶. Sig+num Bernardi Guielmi de Luca²⁷. Sig+num Petri de Gallifa²⁸. Sig+num Petri de Paladol²⁹. Berengarius, levita, qui hec scripsit, die et anno quo supra³⁰.

Coral Cuadrada i Majó

NOTES.

* Aquest document fou ja publicat a l'apèndix documental de la nostra comunicació a la "III Sessió d'Estudis Mataronins", amb el títol *Els senyors feudals de Mataró (segles XI-XIV)*, Mataró: Museu Arxiu de Santa Maria-Patronat Municipal de Cultura, 1987, p.28. Com que en aquell moment no en vàrem fer una anàlisi en profunditat, i donada la importància de l'escriptura, caldrà considerar-la amb el màxim deteniment.

1.- Tal com defineix Anscari M. Mundó, convinença significa el contracte o pacte bilateral pel qual dues o més persones es posen d'acord, lliurement i sense intervenció de cap jurisdicció pública o privada, per definir les obligacions que les lliguen mútuament, i en garanteixen l'execució per un engatjament solemne. Foren molt freqüents des del segle X al XII a Provença, Llenguadoc i Llombardia, i especialment a Catalunya, d'on passaran després a Aragó. La convinença no té precedents ni en el dret romà ni en el germànic, per tant, podríem suggerir-la com precedent d'un costum de caire autòcton. Pierre Bonnassie (*Catalunya mil anys enrera (segles X-XI)*), Barcelona: edicions 62, 1981, vol. II, p. 184-186) ens explica que a partir de la segona meitat del segle XI hi ha convinences que tenen com objectiu específic definir els lligams que uneixen senyors i fidels, són les

que podem anomenar convencions feudals, que apareixen com la primera dada de tot contracte feudo-vassallàtic. Les podem agrupar en tres categories: 1. Les concluses entre magnats, de poder a poder; 2. Els contractes de guàrdia dels castells; i 3. Els contractes d'allistament de cabalers. Com veurem, el document que ens ocupa s'inclou en el segon d'aquests tres grups.

2.- Seguint a Bonnassie, el mot comanda "sembla eixit del vocabulari jurídic visigòtic (i així del dret romà clàssic): el codi de Recesvint li dóna el sentit de 'consignació', és a saber, de lliurament en custòdia d'un bé moble o de custòdia d'un immoble". Així, el castlà no serà més que el dipositari del castell posat sota la seva vigilància, sense posseir cap dret sobre d'ell i l'haurà de lliurar al seu senyor sempre que aquest li ho demani.

3.- L'atorgant de l'escriptura i part integrant de l'acord és Ramon Berenguer de Paladol, feudatari dels Montcada. Fixem-nos que ja en aquest període trobem la utilització del patronímic -Berenguer- i del toponímic -Paladol-. Ja que és usual que molts castllans emprin el nom de la fortalesa que comanen, tal vegada no seria massa aventurat d'arribar a pensar que aquest Paladol ens remeti a algun castell del Vallès, on existia la casa de Palau, més tard de Fluvià; la comanda templa de Palau-solità creada el 1150-60; i el poble de Palaudàries, lloc esmentat ja al 955, a la vora de Lliçà d'Amunt i pertanyent a la baronia de Montbuí.

4.- El beneficiari és Ramon de Mataró, segona part de l'acord. En aquest cas només es nomena amb el toponímic, agafant el nom del castell. Cal ressaltar, doncs, que a mitjan segle XII, data del document, el castell de Mata s'anomena ja clarament de Mataró. Evidentment, i a causa del salt cronològic que aquesta sèrie documental comporta -recordem que la darrera escriptura estudiada, als anteriors *Fulls*, era del 1087-, no seria prudent fixar de forma puntual quan apareix el terme Mataró, sense compararlo amb d'altres documents que omplien aquest buit considerable de 63 anys. Per tant, només podem assegurar que a la meitat de l'onzena centúria, el toponim Mataró, el tenim ben documentat.

5.- *Comendo ego Raimundus Berengarii tibi Raimundo de Matero chastrum de Matero...*: jo Ramon Berenguer comano a tu Ramon de Mataró el castell de Mataró. Cal assenyalar el tipus de fortalesa comanada: *chastrum*, castell. És a dir, no ens parlen d'una simple torre, la torre de Mata, sinó d'un castell.

6.- *et dono tibi ipsos fevos...*: i et dono aquests feus. La remuneració que rep el castlà per la guàrdia del castell és l'atorgament d'un feu, el que s'anomena la castllania, la qual, per definició, no comprèn pas el castell sinó que és integrat per terres i rendes vinculades al castell. Josep M. Font i Rius ens diu que la relació senyor-vassall implicava uns deures mutus per part de tots dos contraents en el conveni pactat (auxili militar i consell per part del vassall, protecció i justícia per part del senyor). L'objecte del feu consistia, generalment, en l'usdefruit, pel vassall, d'un terme rural, de la terra i d'altres drets inherents al castell encomanat pel senyor, però també podia recaure sobre un càrrec o funció pública, l'explotació d'uns establiments o d'unes rendes. A part que era essencialment hereditari, el feu podia ser transmès pel feudatari a una altra persona que es comprometés a prestar l'homenatge i els serveis al senyor, i podia ser objecte de successives subinfeudacions, totals o parcials a favor d'altres nobles o simples cavallers, fins al límit de la seva capacitat per a sostenir el cavaller i el seu equip en la prestació del servei. Fixem-nos que aquest és el cas, com podem comprovar seguidament, del castell de Mataró, el qual es troba immers en una xarxa complexa i jeràrquica de subinfeudació.

7.- *quos Guilielmus Chastri vetuli et Dorcha frater eius...*: que Guillem de Castellvell i el seu germà Dorca... dos nous personatges apareixen. I no són personatges qualssevol. Guillem Ra-

mon I i el seu germà Dorca són els hereus del gran patrimoni dels Castellvell, íntimament relacionats amb l'organització política del comtat de Barcelona i estretament apropats a la figura del comte Ramon Berenguer III. El seu antecessor més documentat, Guillem de Castellvell (1045-1075), l'any 1062 prometé al seu nebot, Ramon Bremon, deixar-li, quan morís, la torre de Mata (per una explicació més detallada del llinatge en relació a les seves pertinences al Maresme, veieu Coral Cuadrada, *El Maresme Medieval, Economia i Societat, segles X-XIV*. Premi Iluro 1987, Mataró: Caixa d'Estalvis Laietana, 1988, p. 359-374). En aquest moment ens interessa ressaltar l'accepció de la fortalesa, comparant-la amb el ja dit més amunt. Un segle abans del document que ara portem a estudi, s'esmenta la 'torre de Mata', en canvi, a la comanda el 'castell de Mataró'. Notem, doncs, com s'ha operat al llarg d'uns cent anys una doble evolució: d'una banda, un creixement en importància constructiva -de torre fortificada es passa a castell-; de l'altra, un desenvolupament terminològic -de Mata es passa a Mataró-.

8.- *dederent Balluvino de Orta...*: donaren a Balluví d'Horta. O sigui, que Guillem de Castellvell i el seu germà Dorca havien comanat el castell amb anterioritat a un altre castlà, que tal vegada, si el toponim indica una procedència concreta, podria ser que fos originari de la parròquia de Sant Joan d'Horta, al territori barceloní, on existí una casa fundada per Guillem d'Horta al segle XII. Potser entra dins del terreny de la conjectura suggerir que Balluví fos de la mateixa família de Guillem?

9.- *per convenientiam scriptam*: per convenença escrita. Volem aturar-nos també en aquest punt per dues raons. La primera d'elles fa esment a una convenença anterior a la qual ara mateix tractem. En conseqüència, el procés d'infeudació no és nou, sinó quelcom que ve de molt més antic. Això ens remet a uns mecanismes repetitius en el temps, i ja fins a cert punt consolidats a mitjan segle XII. La segona es refereix a l'especificació taxativa al fet de ser un document 'escrit'. Aquesta referència amplia la precedent, i ens dóna peu a consideracions encara més llunyanes. Si es fa constar el que sigui un document escrit vol dir que en temps antics es feia de forma oral, sense deixar-ne constància sobre pergamí. Per tant, els pactes feudo-vassallàtics es remunten molt més enllà del que podem provar de forma documental i, aleshores, una altra qüestió que queda apuntada: des de quan?

10.- *estachamenta*: estacament. En el dret feudal, acció de garantir el compliment d'un compromís.

11.- *placita*: plàcit, és a dir, aprovació, assentiment.

12.- *ita ut estachamenta et placita hominum que tu habes et habere debes coram domno Guilielmo domino nostro et coram me...*: amb la garantia i l'assentiment dels homes que tu tens i deus tenir davant del senyor Guillem, senyor nostre, i davant meu, la qual cosa significa i demostra aquesta jerarquització vassallàtica que assenyalàvem abans, o sigui, Ramon de Mataró tindrà la comanda del castell i, per tant, tindrà com a senyor en primera instància Ramon Berenguer de Paladol, però ambdós estan per sota i reconeixen com a senyor comú Guillem de Castellvell i Dorca.

13.- *vel coram baiulis nostris placites et difinias*: així com en relació als nostres batlles els aprovis i estableixis. La batllia, com assenyala Josep M. Pons i Guri, era el territori que comprenia la jurisdicció d'un batlle; i que no sempre era sinònim de vila, parròquia o castell termenat, car algunes batllies medievals eren formades per agrupacions de localitats que no integraven termes de castell. El batlle era l'administrador al servei d'un senyor, que tenia cura de recaptar els rèdits que pagaven emfiteutes i arrendataris. També havia d'exigir la prestació dels serveis personals que resultaven de l'adscripció a la terra per part dels camperols, de

recaptar els profits provinents de les exaccions forçades dels mals usos, el cobrament de lluïsmes i foriscapis, i fins i tot algunes vegades de rebre les capbreuacions i d'atorgar contractes d'establiment, absolució d'homes propis, rebudes d'homenatges, àpoques, agnicions, etc, bé que generalment això ho feia el mateix senyor o un procurador seu i el batlle es limitava ben sovint a signar com a concurrent o testimoni de l'acte o contracte. El batlle era retribuït mitjançant un redelme -la tercera part del delme dels rèdits- del que hom obtenia en moneda, fruits o espècies. Havia de fer jurament de fidelitat al senyor i, en molts llocs, havia de prestar homenatge. Quan el senyor territorial era amo de grans patrimonis, els dividia en diverses batllies amb un batlle a cada una. Pel que fa al castell de Mataró, no podem establir amb exactitud quantes batllies tenia al segle XII, però a partir del capbreu fet redactat per Pere de Margens, a la segona meitat del tres-cents, en podem enunciar tres: la referent a Mataró i dues en relació a Llavaneres -la d'en Llull i la d'en Major-.

14.- *et sic postea tuam partem tibi retineas nostra parte placata nobis vel baiulis nostris*: i que després en retinguis la teva part, amb tranquil·litat de la nostra i la dels nostres batlles. És a dir, que conservi els seus drets i rendes sense interferir en els corresponents als senyors i als batlles senyorials.

15.- Li concedeix, doncs, el castell, els cavallers i els feus, i amb ells els acaptes senyorials, o sigui, les rendes. I fer als senyors *fidelitatem et solidantiam*: fidelitat i solidesa. Ja des del segle VIII, la fidelitat, seguint Josep M. Pons i Guri, era el jurament que el vassall feia al seu senyor; així, el senyor podia assegurar el compliment dels deures del seu vassall i aquest podia reforçar la seva condició d'home lliure. El sentit de la fidelitat fou tan arrelat a la Catalunya medieval, que, segons els tractadistes de l'època, s'havia de tenir àdhuc als enemics, complint-los la fe donada. Tant en les infeudacions com en les comandes d'un feu, a més de la prestació d'homenatge, el vassall s'obligava a la fidelitat, roborada a vegades amb jurament. La fidelitat era sempre exigible als senyors menors en favor dels majors; mancar a la fe al senyor era una nota d'infàmia i un dels delictes més repugnants. Pel que fa a la solidesa, Pierre Bonnassie ens diu que, per definició, l'homenatge sòlid és el que preval per damunt de tots els altres. D'aquí la utilització de comparatius per a mesurar els graus de fidelitat: els senyors tenen el costum de designar llurs vassalls sòlids com aquells de llurs homes 'que són més d'ell que de qualsevol altre home', com diu el *Liber Feudorum*. Però el poder que posseeixen damunt d'ells és tan gran que ben aviat esdevé exclusiu de tot altre. L'home soliu, quan ja ha prestat jurament, no podrà contraure nous compromisos sense el permís del seu senyor, i a més s'haurà vist obligat a desfer-se dels seus anteriors pactes. Aquesta omnipotència dels senyors catalans, opina Bonnassie, es pot explicar pel fet que la majoria dels vassalls sòlids són homes de mediocre extracció, l'única fortuna dels quals rau en el feu que els ha estat concedit. Un castlà, per exemple -diu-, no pot fer més que seguir la sort de la seva castlania: si el castell que custodia és alienat, aquesta ho és igualment, i ell també és obligat a canviar de senyor. En relació als primers castlans del nostre castell que hem trobat documentats, en voldríem afegir quelcom de més concret. Evidentment, coincidim amb Bonnassie en aquesta hipòtesi que els homes sòlids no són ni membres de la més mínima noblesa, ni tan sols això, sinó que llur procedència, com a molt, podia només sorgir de les classes benestants del camperolat. Però el que sí ens sorprèn, i és un fet que caldria seguir en una via de recerca concreta, és llur evolució posterior. És a saber, i per al cas concret dels Mataró, quina relació hi podria haver entre els Mataró castlans i els Mataró ciutadans de Barcelona, prohoms de la mar, consellers?. Aquest és un dels interrogants que ja deixàvem oberts a la nostra tesi, i que, encara queda sense una resposta concreta. De tota manera, tal vegada no seria massa agosarat de suggerir que la més alta pageia pujava graons a nivell local per fer-se amb un capital a invertir

en un comerç marítim. Calen, doncs, estudis que des d'una perspectiva camp/ciutat també considerin aquestes possibilitats..., ara per ara, són tan sols propostes de treball.

16.- A la segona part del document, encapçalat pel beneficiari, aquest comença a parlar en primera persona. I expressa clarament que per aquesta donació que rep fa fidelitat i solidesa a Ramon Berenguer.

17.- *sicut homo facere debet suo meliori seniori*: tal com tot home deu fer al seu millor. Aquí ja trobem l'especificat d'un senyor 'millor', que més tard designarà el senyor únic, quan la *solidantia* prengui el caràcter de fidelitat sòlida.

18.- Ramon de Mataró convé amb Ramon Berenguer de Paladol tornar-li la potestat del castell quan aquest vulgui, *initus sive placatus*, és a dir, ben disposat i favorable. Ressaltem altra vegada com aquesta concessió del castell és sempre i per quan el senyor així ho destini, el castlà, doncs, ha de deixar ben especificat el seu deure de lliurar la fortalesa si el senyor li demana.

19.- Convé, a més, fer tots els serveis que Balluví d'Horta convingué a fer per aquests feus, per convinença escrita. Aquesta darrera referència ens indica que ja amb anterioritat a aquest document del 1150 existí un altre encomanament del castell que també es redactà sobre pergamí.

20.- Els serveis als quals es compromet són serveis de caire militar, *tam in hostibus*, és a dir, en hosts. El dret d'host, documentat des del segle XII al XV, era annex al senyor, per la qual cosa els radicats al terme del seu castell havien de prendre part en les accions de guerra, incorporant-se armats a l'exèrcit que aquell organitzava. Pons i Guri ens explica que n'eren exempts els majors de 60 anys i, a voltes, segons privilegis, costums o convenis, alguns aloers i senyors de quadra. Si l'expedició durava més d'un dia, el senyor havia d'atendre el forniment de queviures per a la host. El senyor tenia l'obligació de redimir el vassall que hagués estat fet presoner en l'expedició, però no la d'indemnitzar pels morts o ferits.

21.- *et chavalchadis*: i cavalcades que, com la host, eren expedicions armades de saqueig i de càstig però, a diferència d'aquesta, no podia ultrapassar un dia de duració.

22.- Ramon de Mataró convé també la prestació d'altres serveis, auxiliis i fidelitats a Ramon Berenguer de Paladol, a ell i als seus senyors de Mataró que li mani. Fixem-nos que segons l'estratificació senyorial, els senyors eminents serien els Castellvell; per sota hi ha en Ramon Berenguer; en darrer terme el castlà, Ramon de Mataró. Però n'hi poden haver més, de senyors, als nivells intermitjos. Per tant, al castlà li convé ser fidel a tots els senyors que tingui damunt d'ell dins d'aquest graonament jeràrquic.

23.- *Et hanc convenientiam facio illi filio tuo que predictum chastrum habuerit*: I aquesta convinença, la faig al fill teu que tindrà el castell. La convinença comporta ben sovint una projecció en el futur que no es troba en els actes purament personals com són l'homenatge i el jurament. En molts casos no lliga pas tan sols dos individus, ans dues famílies. En el nostre document, fins ara, veiem un contracte establert d'home a home -de Ramon Berenguer a Ramon de Mataró-, però en aquest moment el segon d'ells declara fer extensiu l'acord al fill del primer. El fidel, doncs, no es compromet només davant del seu senyor, s'obliga envers llur descendència. La convinença que subscriu no afecta únicament el seu homenatge: preveu també el deus seus descendents. Encara que en aquest pergamí no consti, en d'altres semblants s'inclou que el pacte serà vàlid fins a l'extinció del llinatge o fins que el senyor recobri el feu per a confiar-lo a una altra

família. Quant al compromís del senyor, pot presentar igualment un caràcter perpetu. La convinença és aleshores estipulada conclosa per a l'eternitat, *omniq̄ue tempore*; endebades s'adopta una altra solució, com la seva renovació automàtica a cada generació.

24.- La forma de datació, en aquest com en els dels documents anteriors -veieu els *Fulls* núm. 30, 31 i 32- segueix el còmput dels reis francs. Evidentment, cal ressaltar que des de la primera escriptura estudiada -del 1043- fins a aquesta d'ara, han passat més de cent anys, la qual cosa ens indica l'extrema lentitud, pel que fa a les pràctiques de cronologia documental, que s'observa a la documentació catalana.

25.- Signen el document ambdues parts contraents, Ramon Berenguer de Paladol i Ramon de Mataró.

26.- El primer en testificar és Pere Albert de Lliçà. El fet de destacar els testimonis no és gens gratuït, car moltes vegades ens indiquen uns certs lligams, que cal subratllar. Normalment, els testimonis no són només uns noms sense cap tipus de transcendència, ni persones alienes al negoci jurídic que s'acaba de cloure, ans al contrari, en general sempre tenen quelcom en comú amb els protagonistes de l'escriptura. Aquesta realitat se'ns fa palesa quan revisem els establiments de la plena edat mitjana: una lectura atenta ens remet gairebé sempre a veïns, copropietaris o senyors directes, és a dir, al que podríem considerar -des del punt de vista de la praxis- parts interessades en l'acte que es porta davant de notari. De la mateixa manera, en anar buidant els protocols i els manuals notariais de la baixa medievalitat ens adonem que "curiosament" els testimonis d'un negoci marítim són mercaders íntimament relacionats amb els que redacten l'acta, o patrons de nau, o tal vegada mariners que accepten comandes. En conseqüència, i perquè pensem que aquestes formes d'actuació no devien ser tan sols comunes a les mentalitats camperoles o mercantils, sinó que, al contrari, aquestes classes socials havien adoptat osmòticament la forma de fer dels grans que els precedien, creiem adient de reflexionar sobre aquest primer testimoni i sobre els que el segueixen.

Pere Albert de Lliçà. Seguint l'anàlisi dels patronímics, podem dir que aquest era un Pere fill d'un Albert; si considerem els toponímics, que provenia de Lliçà. Si a més hi sumem el fet tan generalitzat a l'època d'adopció del nom de lloc per part dels castlans o d'altres càrrecs senyorials, podríem arribar a suggerir que el nostre personatge o bé era castlà o bé batlle. En darrer lloc, pensem en la paraula *Lliçà*. Immediatament ens trobem al Vallès Oriental, on n'hi ha dos, de Lliçà, el d'Amunt i el d'Avall, antigament el Lliçà sobirà i el Lliçà jussà. Ambdós pobles depenien de

la baronia de Montbuí, del mateix indret on hipotitzàvem la possible procedència de Ramon Berenguer de Paladol -veieu més amunt, a la nota 3-. És doncs, tan aventurat de suposar que la part principal de l'acord porta com a testimonis d'un fet singular llurs propis castlans, llurs homes de confiança, llurs fidels?. Dins del marc complex de les solidaritats feudals, no devia ser quelcom usual de refermar la validesa dels actes més valuosos amb la declaració explícita del seu "entourage", de la seva clientela?

27.- El segon testimoni és Bernat Guillem de Lliçà. Un Bernat fill de Guillem, és a dir, sembla no tenir cap tipus de parentiu directe amb l'anterior testimoni. Per tant, i en la línia de les nostres suposicions i suggeriments, aquest seria o un batlle o un castlà. No oblidem, però, l'existència de dos *Lliçà*. Es tracta, doncs, de dos castlans, el del sobirà i el del jussà?

28.- El tercer testimoni és Pere de Gallifa. Aquest personatge ens porta un xic més enllà, al Vallès Occidental. El castell de Gallifa, esmentat ja al 999, absorbí l'antic terme de Sant Sadurní, datat abans del 939; i fou venut o infeudat als Rocafort al 1160. És lícit de pensar que deu anys abans corresponia d'alguna manera als Castellvell, o en segon terme els Paladol hi efectuessin algun domini? O, tal vegada, aquest Pere de Gallifa només provenia d'un lloc concret del qual adoptà el topònim? Malgrat tot, quelcom hi havia d'haver entre Ramon Berenguer i Pere de Gallifa ..., se'ns escapa, és ben cert ... d'ací el parany de la incertesa, d'ací també allò que a voltes no comprenem, d'ací, també, la voluntat de recerca !

29.- El quart testimoni és Pere de Paladol. Pere, així, sense patronímic. Un Pere a qui no cal especificar la seva família o perquè aquesta ja es dona per entesa?, és a dir, és un fill de Ramon Berenguer, o un altre que té algun lligam amb Paladol?. Analitzem els patronímics. Un Pere, quan teníem, amb referència al mateix lloc, un altre Ramon Berenguer. Pel que hem vist fins ara, arran de les pròpies recerques, els noms del pare es repeteixen, i si no es fa d'aquesta forma, s'adopta el sistema de l'alternança pares/fills, o sigui, els nets s'anomenen com l'avi. En aquest cas concret, no hi ha cap element concomitant. Un Pere no té res a veure amb un Ramon fill de Berenguer. El que tenen en comú és el topònim: Paladol. Com s'interrelacionen? És un castlà? És algú del seu cercle de fidels? Tal vegada ens dirigiríem cap al primer dels supòsits...

30.- Clou el document un Berenguer, levita, és a dir, diaca. Fixem-nos, una vegada més, com els qui redacten els documents pertanyen sempre, o almenys fins ara, als estaments eclesiàstics.